

Sbírka zákonů

Republiky československé

Částka 21

Vydána dne 24. července 1959

Cena Kčs 2,40

OBSAH:

(48.—51.) 48. Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu. — 49. Zákon o jednotných zemědělských družstvech. — 50. Zákon o zemědělské dani. — 51. Zákon o výkupu zemědělských výrobků

48

Zákon

ze dne 9. července 1959

o ochraně zemědělského půdního fondu

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

Účel zákona

Zemědělská půda je nenahraditelným základem výrobním prostředkem zemědělské výroby. Proto je nutno zemědělskou půdu, zejména ornou podle ustanovení tohoto zákona chránit jako zemědělský půdní fond a vytvářet předpoklady pro její rozšiřování a zlepšování.

§ 2

Zemědělský půdní fond

(1) Součástí zemědělského půdního fondu jsou pozemky zemědělsky obhospodařované a pozemky, které byly a mají být nadále zemědělsky obhospodařovány, ale dočasně obdělávány nejsou.

(2) Za součást zemědělského půdního fondu mohou být prohlášeny pozemky, u nichž je národohospodářsky odůvodněno, aby byly zemědělsky obhospodařovány, zejména pozem-

ky, které byly před účinností tohoto zákona svémocně odňaty zemědělské výrobě, a pozemky, jež neslouží bezprostředně zemědělské výrobě, avšak jsou pro zemědělskou výrobu nepostradatelné.

§ 3

Stanovení zemědělského
půdního fondu

O tom, že jde podle § 2 odst. 1 o součást zemědělského půdního fondu, rozhoduje v pochybnostech výkonný orgán okresního národního výboru. Jemu také přísluší prohlašovat pozemky podle § 2 odst. 2 za součást zemědělského půdního fondu.

Rozšiřování zemědělského
půdního fondu a jeho využití
pro zemědělskou výrobu

§ 4

(1) Výkonné orgány okresních národních výborů ve spolupráci s výkonnými orgány místních národních výborů, popřípadě jejich prostřednictvím zjišťují v obcích pozemky, které by měly být prohlášeny za součást zemědělského půdního fondu (§ 2 odst. 2).

(2) Pozemků, které jsou součástí zemědělského půdního fondu, musí být využito co nejúčelněji pro zemědělskou výrobu, přičemž musí být zejména sledováno zajištění řádného obhospodařování orné půdy.

§ 5

(1) Výkonné orgány místních národních výborů zjišťují v obcích zemědělskou půdu, kterou je účelné přeměnit na půdu ornou, projednávají přeměny s vlastníky (uživateli) půdy a v odůvodněných případech jim mohou přeměnu půdy uložit; přeměnu zpravidla uloží, zjistí-li, že bez souhlasu příslušných orgánů byla půda původně orná přeměněna na jinou půdu zemědělskou nebo byla odňata zemědělské výrobě.

(2) Výkonné orgány okresních národních výborů mohou si vyhradit rozhodování o uložení přeměny půdy podle odstavce 1.

§ 6

Vedení přehledu o zemědělském půdním fondu

(1) Výkonné orgány místních národních výborů jsou povinny vést v rámci jednotné evidence půdy řádný přehled o zemědělském půdním fondu v obci, a to podle jednotlivých sektorů, vlastníků (uživatelů), ploch a kultur, vyznačovat v něm všechny změny a udržovat jej v souladu se skutečným stavem.

(2) Vlastníci (uživatelé) pozemků tvořících zemědělský půdní fond jsou povinni neprodle ně hlásit každou změnu ve vlastnictví, v osobě uživatele a ve způsobu užívání pozemku výkonnému orgánu místního národního výboru. Výkonný orgán místního národního výboru před vyznačením změny v přehledu o zemědělském půdním fondu přezkouší správnost a odůvodněnost hlášených změn, zejména se přesvědčí, zda změny vyžadující schválení byly příslušnými orgány povoleny.

(3) Výkonné orgány okresních národních výborů soustavně dozírají na správné vedení přehledu o zemědělském půdním fondu v obcích, zejména aby přehled byl udržován v souladu se skutečným stavem.

(4) Předpisy o jednotné evidenci půdy nejsou ustanoveními o vedení přehledu o zemědělském půdním fondu dotčeny.

§ 7

Ochrana zemědělského půdního fondu při obhospodařování pozemků a jejich úpravách

(1) Zemědělské pozemky musí být obhospodařovány tak, aby zemědělský půdní fond nebyl zmenšován ani zhoršován, nýbrž aby se úrodnost půdy zvyšovala. Na svahových pozemcích musí být orba, kultivační práce, setí (sadba) prováděny po vrstevnicích, na pozemcích ohrožených vodní a větrnou erozí používány protierozní osevní postupy, zřizována ochranná zasakovací a protideflační pásma, kultury rozmísťovány tak, aby se kultury odolnější proti erozi účelně střídaly s kulturami méně odolnými, omezována volná pastva a prováděna jiná vhodná opatření podle přírodních podmínek.

(2) Výkonný orgán okresního národního výboru může po slyšení výkonného orgánu místního národního výboru vlastníkům (uživatelům) pozemků uložit, která opatření jsou povinni provést; přitom jim může stanovit rozsah takových opatření a způsob jejich provedení.

§ 8

Ochrana zemědělského půdního fondu před jeho odnímáním zemědělské výrobě

(1) Zemědělský půdní fond je určen pro zemědělskou výrobu a žádná jeho součást nesmí být této výrobě odňata, pokud nebyla podle ustanovení tohoto zákona vyňata ze zemědělského půdního fondu.

(2) Aby ochrana zemědělského půdního fondu byla včas zajištěna, musí být již perspektivní plány výstavby a územní plány vzájemně uvedeny v soulad s perspektivními plány zemědělské výroby a s ochranou zemědělského půdního fondu.

(3) Musí-li dojít k odnětí zemědělské půdy zemědělské výrobě, je třeba dbát, aby

- a) bylo použito v první řadě zemědělské půdy horší jakosti a zejména byla chráněna orná půda, nelze-li při výstavbě použít nezemědělské půdy,

- b) byla vyňata co nejmenší plocha ze zemědělského půdního fondu,
- c) umístění výstavby bylo pokud možno v souladu se zájmy zemědělské výroby,
- d) po skončení výstavby byla neprodleně provedena taková terénní úprava, aby půda při výstavbě dotčená byla způsobilá k dalšímu obdělávání.

(4) Při projednávání investičních úkolů, nejpozději však při vydání územních rozhodnutí, musí být rozhodnuto o vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Rozhodnutí se vydají společně, pokud o vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu nebylo rozhodnuto předem. Při rozhodování o umístění nadzemních a podzemních vedení musí být přihlédnuto zejména k tomu, aby jimi bylo co nejméně ztíženo obhospodařování zemědělského půdního fondu.

Ochrana zemědělského půdního fondu při provozu průmyslových podniků, zejména báňských a při budování komunikací a vodohospodářských děl

§ 9

Aby bylo zabráněno škodám na zemědělském půdním fondu provozem průmyslových, zejména báňských podniků, popřípadě aby škody byly omezeny na míru co nejmenší, jsou podniky povinny:

- a) současně s generelem těžby vypracovat generely zahlazení následků dolování na povrchu a rekultivace těžbou dotčených pozemků,
- b) skrývat odděleně svrchní kulturní vrstvu půdy, popřípadě i hlouběji uložené zúrodnění schopné zeminy na celé provozem dotčené ploše, postarat se o jejich hospodárné využití nebo řádné uskladnění pro účely rekultivace nebo zajistit jejich odvoz na plochy určené výkonným orgánem okresního národního výboru,
- c) ukládat odklizové hmoty ve vytěžených prostorech vlastních nebo sousedních závodů, a není-li to technicky možné nebo

hospodářsky odůvodněné, uložit je v první řadě na plochách neplodných nebo na půdách horší jakostní třídy, které byly za tím účelem vyňaty ze zemědělského půdního fondu,

- d) provádět již v průběhu provozu vhodné terénní úpravy pozemků provozem dotčených tak, aby tvarem, uložením zemin a vodními poměry byly připraveny pro rekultivaci a vyhovovaly potřebám zemědělského, popřípadě jiného hospodářského využití,
- e) provádět soustavnou rekultivaci narušených pozemků určených pro opětné zemědělské využití tak, aby zúrodnovací procesem bylo vytvořeno takové půdní prostředí, které by umožňovalo využít rekultivovaných pozemků pro zemědělskou výrobu (tj. vytvořit půdu s průměrnou úrodností),
- f) po zastavení provozu provést neprodleně dokončení půdních úprav pozemků za účelem jejich rekultivace a plán těchto úprav předložit ke schválení výkonnému orgánu okresního národního výboru.

§ 10

Při budování silnic, železnic, nadzemních a podzemních vedení, vodohospodářských děl a zařízení musí investor učinit taková opatření, aby dosavadní síť odvodňovacích a závlahových zařízení nadále plnila svůj účel a dbát ochrany opatření učiněných podle § 7; taková opatření musí být zajištěna též při provádění hospodářskotechnických úprav pozemků.

§ 11

Ochrana zemědělského půdního fondu při geologickém a hydrologickém průzkumu a při budování nadzemních a podzemních vedení

Při geologickém a hydrologickém průzkumu a při budování nadzemních a podzemních vedení na součástech zemědělského půdního fondu jsou provozovatelé těchto prací povinni:

- a) oznámit včas zamyšlené provádění prací výkonnému orgánu okresního národního výboru a výkonným orgánům místních národních výborů,
- b) omezit práce na pozemcích pokud možno na dobu vegetačního klidu,
- c) provádět práce tak, aby na kulturách a zemědělském půdním fondu došlo k co nejmenším škodám,
- d) skryt odděleně ornici před zahájením prací a uvést po jejich skončení pozemek do původního stavu.

§ 12

Vynětí součástí zemědělského půdního fondu a provádění změn kultur uvnitř fondu

(1) O povolení, aby zemědělská půda byla vyňata ze zemědělského půdního fondu, rozhodují výkonné orgány okresních národních výborů po slyšení výkonných orgánů místních národních výborů. Výkonné orgány krajských národních výborů mohou si vyhradit rozhodnutí, půjde-li o závažnější zásahy do zemědělského půdního fondu, které podstatnou měrou nepříznivě naruší zemědělskou výrobu, nebo půjde-li o vynětí značnější plochy zemědělské půdy.

(2) Výkonný orgán, rozhodující podle odstavce 1, přihlédne zejména k politickému a ekonomickému zdůvodnění vynětí součástí zemědělského půdního fondu, k odhadu ztrát na zemědělské výrobě, k nimž tímto vynětím dojde, jakož i k tomu, zda bylo provedeno vhodné a účelné soustředění staveb, využito dosavadních míst a proluk a zabráněno roztržité výstavbě, zejména při individuální výstavbě bytové a výstavbě společných zařízení jednotných zemědělských družstev a zařízení státních statků; podle potřeby uloží žadateli o vynětí součástí zemědělského půdního fondu předložit zdůvodnění zamyšleného vynětí a odhad ztrát na zemědělské výrobě.

(3) Měnit ornou půdu na půdu jinak obdělávanou bez souhlasu výkonného orgánu okresního národního výboru je zakázáno; to

platí i pro zalesnění zemědělské půdy a pro její použití k založení rybníků a k zřízení sadů a zahrádek.

§ 13

Podmínky vynětí ze zemědělského půdního fondu

Při rozhodování o vynětí ze zemědělského půdního fondu uloží příslušný výkonný orgán národního výboru žadateli o vynětí ze zemědělského půdního fondu provést opatření v zájmu ochrany zemědělského půdního fondu a zemědělské výroby, přičemž musí dbát na hospodárnost a účelnost takových opatření; podle potřeby uloží žadateli zejména povinnost postarat se o zemědělské využití půdy, pokud možno až do jejího skutečného použití k jiným účelům, oznámit včas uživateli půdy zahájení stavebních prací a provést na vlastní náklad skryvku kulturní vrstvy půdy a její odvoz na místo jejího hospodárného využití.

Ustanovení závěrečná

§ 14

Vláda stanoví vyhláškou opatření k zabránění, popřípadě ke zmírnění škod způsobených na zemědělské půdě a zemědělské výrobě kouřem, popílky, prachem a jinými pevnými a plynými škodlivými zplodinami, unikajícími při provozu průmyslových podniků.

§ 15

Ministerstvo zemědělství vydá v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady předpisy k provedení tohoto zákona; těmito předpisy může také upravit ochranu zemin zúrodnění schopných, uložených pod povrchem, které báňskou nebo jinou činností se dostanou na povrch.

§ 16

(1) Zrušují se

vládní nařízení č. 55/1951 Sb., o rozšíření plochy orné půdy a zajištění půdy pro zemědělskou výrobu,

ustanovení § 32 odst. 2 a § 52 odst. 1 zákona č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horního zákona), pokud upravují rekultivaci zemědělské půdy.

(2) Ustanovení zákona č. 43/1955 Sb., o československých lázních a zřídlech, a ustanovení § 7 zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 61/1956 Sb., o těžbě rašelin, zůstávají nedotčena.

§ 17

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Štrougal v. r.

49

Zákon

ze dne 9. července 1959

o jednotných zemědělských družstvech

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení

§ 1

Cílem zákona je přispívat k dalšímu upevňování a rozvoji jednotných zemědělských družstev (dále jen „družstev“) v zájmu nepřetržitého rozmachu zemědělské výroby na podkladě pokrokové vědy a techniky a rozsáhlé mechanizace při stálém zvyšování intenzity výroby, produktivity práce a snižování nákladů, v zájmu neustálého zvyšování hmotné a kulturní úrovně družstevních rolníků a všeho pracujícího lidu, postupného odstraňování podstatných rozdílů mezi městem a vesnicí a v zájmu dovršení socialistické výstavby naší vlasti a postupného přechodu ke komunistické společnosti.

Část první

Hlavní zásady zemědělského družstevnictví

§ 2

(1) Družstva tvoří nedílnou součást našeho socialistického zřízení.

(2) Družstva jsou budována dobrovolným rozhodnutím jejich členů.

§ 3

(1) V družstvu se uplatňuje družstevní demokracie, která zejména umožňuje, aby se každý člen družstva (dále jen „družstevník“) aktivně a iniciativně účastnil řízení družstevních záležitostí.

(2) Družstevníci jako hospodáři družstva řídí sami jeho záležitosti prostřednictvím členské schůze a ostatních orgánů družstva v souladu s právními předpisy, stanovami a politickohospodářskými směrnicemi strany a vlády; usnesení a opatření družstevních orgánů jsou závazná pro družstevníky.

§ 4

Společenské vztahy v družstvu se vytvářejí a rozvíjejí na podkladě účelného spojování zájmů družstevníků, družstva a celé společnosti při podřizování dílčích zájmů zájmům celku.

§ 5

(1) V činnosti družstva se uplatňuje zásada plánovitosti.

(2) Družstevní orgány jsou povinny zajišťovat plánovitý rozvoj družstevní zemědělské výroby.

(3) Plány družstva vycházejí ze státního plánu rozvoje národního hospodářství a zabezpečují jeho úkoly.

§ 6

(1) Rozdělování výsledků hospodaření družstva se provádí v souladu se zájmy celé společnosti, družstva a družstevníků.

(2) Každý družstevník se podílí na práci v družstvu a výsledcích společného hospodaření podle zásady „každý podle svých schop-

ností, každému podle jeho práce". Důsledné uplatňování této zásady je základem hmotné zainteresovanosti družstevníků i družstva na zvyšování a zlevňování zemědělské výroby.

§ 7

(1) Družstevníci a orgány družstva jsou při veškeré své činnosti povinni ochraňovat a zvelebovat majetek v socialistickém družstevním vlastnictví a ostatní majetek užívaný družstvem.

(2) Stát poskytuje všestrannou pomoc rozvoji a zvyšování úrovně socialistického družstevního vlastnictví.

Část druhá

Vznik družstva a jeho povaha

§ 8

Vznik družstva

(1) Družstvo vznikne dnem, kterým se ustavující schůze pracujících rolníků a ostatních zájemců o členství v družstvu usnese na založení družstva; k platnosti tohoto usnesení je třeba, aby bylo schváleno radou okresního národního výboru.

(2) V obci se založí zpravidla jen jedno družstvo; výjimku povoluje rada okresního národního výboru po projednání s radou místního národního výboru.

§ 9

Povaha družstva

(1) Družstvo je lidovým družstvem a socialistickou právní osobou.

(2) Družstvo může přejímat jen takové závazky, které jsou v souladu s jeho výrobní, hospodářskou a jinou společenskou činností a s plněním jeho úkolů určených zejména stanovami.

§ 10

Název družstva

V názvu družstva musí být výslovně uvedeno, že jde o jednotné zemědělské družstvo, a sídlo družstva.

§ 11

Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev

Celostátní sjezd jednotných zemědělských družstev se usnáší na návrhu vzorových stanov jednotných zemědělských družstev (dále jen „vzorové stanovy“). Vzorové stanovy schvaluje vláda. Vzorové stanovy jsou závazným podkladem pro vypracování vlastních stanov družstev.

§ 12

Stanovy družstva

(1) Každé družstvo je povinno do 6 měsíců od svého vzniku vypracovat podle vzorových stanov vlastní stanovy a předložit je ke schválení radě okresního národního výboru. Dokud nebudou stanovy schváleny, řídí se družstvo vzorovými stanovami.

(2) Družstvo je povinno do 6 měsíců od vyhlášení doplňků a změn vzorových stanov vypracovat podle nich doplňky a změny vlastních stanov a předložit je ke schválení radě okresního národního výboru; dokud nebudou schváleny, řídí se družstvo ustanoveními doplňků a změn vzorových stanov.

(3) Usnese-li se družstvo na doplňcích nebo změnách vlastních stanov ze svého podnětu, je povinno rovněž předložit je ke schválení radě okresního národního výboru, a to do 15 dnů od usnesení členské schůze.

(4) Rada okresního národního výboru rozhodne o schválení stanov družstva, jejich doplňků a změn po vyjádření rady místního národního výboru. Schválením se stanovy družstva, jejich doplňky a změny stanou závaznými. Schválené stanovy, jejich doplňky a změny registruje výkonný orgán okresního národního výboru.

(5) Výjimky z jednotlivých ustanovení vzorových stanov pro jednotlivá družstva ve zvláště odůvodněných případech může povolit ministerstvo zemědělství.

Předmět činnosti**§ 13**

(1) Hlavním předmětem činnosti družstva je socialistická zemědělská velkovýroba.

(2) Družstvo provozuje také lesní hospodářství v lesích sdružených družstevníky a v lesích mu odevzdaných.

(3) Za účelem provozování lesního hospodářství lze se sdružovat pouze v jednotných zemědělských družstvech.

(4) Družstvo má pro rozvoj zemědělské velkovýroby a lesního hospodářství co nejúčinněji zapojovat do práce všechny své členy a využívat přírodních podmínek a výrobních a finančních prostředků. Družstvo má zejména plně a co nejúčinněji využívat zemědělské půdy a dbát o zvyšování její úrodnosti.

§ 14

(1) V zájmu rozvoje zemědělské a lesní výroby, lepšího využití výrobních prostředků a plného uplatnění práce členů může družstvo provozovat pomocná hospodářská odvětví a přidruženou výrobu. Této činnosti nesmí být zneužíváno k soukromému podnikání a její provozování nesmí ohrožovat hlavní činnost družstva.

(2) Rozsah činnosti podle odstavce 1 určí prováděcí předpisy a stanovy družstva.

§ 15

(1) Družstvo vypracovává dlouhodobé plány a celoroční výrobní plány na podkladě úkolů vyplývajících ze státního plánu rozvoje národního hospodářství a podle přírodních a ekonomických podmínek a výrobního zaměření družstva. Představenstvo družstva předloží plány před jejich projednáním a přijetím členskou schůzí radě místního národního výboru k projednání. Plány takto projednané a přijaté členskou schůzí schvaluje rada okresního národního výboru. Orgány družstva soustavně sledují plnění plánů.

(2) Družstvo je povinno vést předepsanou prvotní a účetní evidenci, předkládat výkazy a provádět ekonomické rozbory svého hospodářství.

§ 16**Péče o družstevníky**

(1) Družstvo pečuje všestranně o družstevníky, zejména o jejich politickou a odbornou výchovu, jakož i o jejich bezpečnost při práci. Družstvo proto vytváří příznivé pracovní, životní a kulturní podmínky, včetně bytové výstavby, pro všechny družstevníky, zejména pro pracující ženy, matky a jejich děti a přestárle členy; přitom využívá též sociálního a kulturního fondu především pro zřizování společných sociálních a kulturních zařízení.

(2) Péči o družstevníky družstvo zaměřuje zejména na získávání mládeže pro práci v družstevním zemědělství a v zájmu zajištění odborně zdatného dorostu pečuje družstvo o výchovu učňů.

Část třetí**Orgány družstva****§ 17**

(1) Družstevníci řídí a spravují záležitosti družstva členskou schůzí a dalšími jí volenými orgány. Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze. Dalšími orgány družstva jsou předseda a představenstvo jako výkonné orgány a revizní komise jako kontrolní orgán družstva, popřípadě další orgány, pokud to vzorové stanovy nebo zvláštní předpisy dovolují.

(2) Členská schůze a představenstvo mohou zřizovat své pomocné a poradní komise, které jim pomáhají při plnění jejich úkolů.

§ 18**Členská schůze**

(1) Členská schůze může rozhodovat o všech záležitostech družstva; zpravidla rozhoduje jen o závažných otázkách.

(2) Členská schůze nemůže přenést na jiné orgány družstva působnost, která jí výlučně přísluší podle vzorových stanov, popřípadě jiných předpisů.

(3) Členská schůze rozhoduje veřejným hlasováním. Při hlasování přísluší každému družstevníku přítomnému na členské schůzi jeden hlas.

§ 19

Představenstvo

Představenstvo řídí běžnou činnost družstva a rozhoduje ve všech záležitostech, které nejsou výslovně vyhrazeny jiným orgánům. Ve výjimečných naléhavých případech může představenstvo rozhodnout i otázky, jejichž rozhodnutí je výslovně vyhrazeno členské schůzi; tato rozhodnutí představenstva vyžadují dodatečného schválení nejbližší členskou schůzí.

§ 20

Předseda

Předseda řídí každodenní činnost družstva a jedná jeho jménem. Předseda družstva je zároveň předsedou představenstva.

§ 21

Revizní komise

(1) Revizní komise je kontrolním orgánem družstva, nezávislým na jeho představenstvu a předsedovi; odpovídá pouze členské schůzi.

(2) Revizní komise kontroluje veškerou, zejména výrobní, hospodářskou a finanční činnost družstva a jeho orgánů, a za tím účelem provádí jednotlivé revize a prověrky podle ustanovení stanov.

(3) Revizní komise kontroluje při každé revizi a prověrce zejména, zda orgány a funkcionáři družstva dodržují při správě družstevních záležitostí zákony a jiné předpisy, stanovy družstva, pracovní řád, usnesení členských schůzí a zda dbají o ochranu družstevního majetku a dodržování zásady družstevní demokracie.

(4) Revizní komise projedná zjištěné nedostatky a návrhy opatření na jejich odstranění s představenstvem. Neodstraní-li představenstvo nedostatky včas nebo nesouhlasí-li s navrženými opatřeními, je revizní komise povinna předložit zjištěné nedostatky a návrhy opatření na jejich odstranění členské schůzi k rozhodnutí, a předseda družstva je povinen neprodleně svolat členskou schůzi a pozvat na ni zástupce výkonného orgánu okresního národního výboru.

§ 22

(1) Podrobnosti o působnosti orgánů družstva, jejich složení, volbě, jednání a rozhodování upravují stanovy, popřípadě zvláštní předpisy.

(2) Ministerstvo zemědělství může vydat vzorový jednací řád jednotných zemědělských družstev a v dohodě s ministerstvem financí stanovit práva a povinnosti účetních v družstvech.

Část čtvrtá

**Sdružování pozemků
a združstevňování ostatních
výrobních prostředků**

§ 23

(1) Družstevníci jsou povinni sdružit pozemky včetně lesních a odevzdat ostatní výrobní prostředky do společného družstevního hospodaření v rozsahu a za podmínek určených stanovami.

(2) Družstevník může zcizit nebo zatížit své pozemky v družstevním užívání jen ve výjimečných případech a jen se souhlasem družstva.

(3) Předpisy o převodech nemovitostí a o pronájmech zemědělské a lesní půdy zůstávají nedotčeny.

§ 24

Právo družstevního užívání pozemků

(1) Vlastnictví k pozemkům sdruženým ke společnému družstevnímu hospodaření zůstává zachováno.

(2) K pozemkům sdruženým ke společnému družstevnímu hospodaření, jakož i k pozemkům, které za ně při provedené hospodářsko-technické úpravě půdy byly dány do náhradního užívání, náleží družstvu právo družstevního užívání.

(3) Právo družstevního užívání opravňuje družstvo k užívání pozemku ve stejném rozsahu, v jakém by náleželo vlastníku; družstvo nemůže však pozemek zatížit ani zcizit. Družstvu proto zejména náleží vše, co na pozemku vzhází, má právo měnit jeho podstatu a čerpat z ní, a provádět na něm stavby.

Právo družstevního užívání opravňuje též k přidělení půdy jako záhumnku rodině družstevníka. Jen družstvo může sdružený pozemek pronajmout a jen v odůvodněných výjimečných případech.

Združstevňování ostatních výrobních prostředků

§ 25

Živý a mrtvý inventář, osivo a sadba, krmivo a hospodářské budovy, odevzdané družstevníkem do společného družstevního hospodaření, přecházejí odevzdáním do vlastnictví družstva. Rozsah náhrady za takto odevzdaný majetek a způsob jejího vyúčtování upravují vzorové stanovy.

§ 26

Vstoupí-li do družstva řemeslník, je povinen odevzdat do společného družstevního hospodaření své výrobní prostředky a zásoby sloužící k provozování řemesla, pokud je družstvo potřebuje. Odevzdané výrobní prostředky přecházejí odevzdáním do vlastnictví družstva. Ustanovení vzorových stanov o náhradě za živý a mrtvý inventář platí obdobně.

Část pátá

Organizace práce a odměňování za práci

§ 27

(1) Družstevníci vykonávají veškeré práce v družstvu osobně.

(2) Družstvo může výjimečně zaměstnávat i osoby v pracovním zaměstnaneckém poměru za podmínek stanovených ve vzorových stanovách a ve zvláštních předpisech.

(3) Základní vztahy při organizaci práce v družstvu upravují vzorové stanovy.

§ 28

(1) Podrobnosti o pracovních vztazích v družstvu upravuje pracovní řád, který družstvo vypracuje podle vzorového pracovního řádu a schválí na členské schůzi.

(2) Vzorový pracovní řád vydá ministerstvo zemědělství.

§ 29

(1) Odměňování za práci v družstvu se řídí množstvím, jakostí a společenskou důležitostí vykonané práce.

(2) Družstvo podle svých podmínek upraví a na členské schůzi schválí vlastní výkonové normy podle vzorových výkonových norem a nevhodnější způsob odměňování za práci podle pokynů pro odměňování za práci v družstvu.

(3) Pokyny pro odměňování za práci v družstvu a vzor výkonových norem vydává ministerstvo zemědělství. Výjimky ze vzorových výkonových norem povoluje výkonný orgán okresního národního výboru.

Část šestá

Fondy družstva

§ 30

Družstvo musí zajišťovat nejen obnovování výroby, nýbrž i rozšířenou reprodukci výrobního procesu v družstvu, především zvyšováním naturálních a peněžních fondů. Družstvo zakládá a dotuje nedělitelný fond, fond osiv a sadby, fond krmiv, zajišťovací fond osiv a zajišťovací fond krmiv, sociální fond a kulturní fond. Použít prostředků fondů k jiným účelům, než pro které jsou fondy určeny, není dovoleno. Družstvo zakládá a dotuje podle svých stanov i provozní zajišťovací fond.

Část sedmá

Vzájemná spolupráce družstev

§ 31

(1) Družstva mohou spojívat své materiálové a finanční prostředky, jakož i práci svých členů k efektivnějšímu provádění hospodářské činnosti, která je v zájmu rozvoje jejich zemědělské výroby. Činí tak zejména ke společnému provozování pomocných hospodářských odvětví, přidružené výroby a zemědělské investiční výstavby svépomocí. Vedoucí zásadou této společné hospodářské činnosti je soudružská spolupráce v zájmu rozvoje výrobních sil a vztahů v zemědělství a zvyšování životní úrovně družstevníků.

(2) Vzájemné vztahy družstev při společné hospodářské činnosti upravuje smlouva.

(3) Rozsah a povaha společné hospodářské činnosti družstev nesmí být na újmu rozvoje zemědělské výroby zúčastněných družstev.

§ 32

Níže formy družstevní spolupráce

Družstva se mohou dohodnout, že jedno družstvo přenechá druhému užívání svých výrobních prostředků, poskytne mu práce nebo služby, popřípadě vyšle své členy do jiného družstva, aby tam pod jeho vedením vykonávali určité práce. O vzájemné spolupráci může se dohodnout i více družstev.

§ 33

Společný družstevní podnik

(1) Vyšší formou vzájemné hospodářské spolupráce družstev jsou společné družstevní podniky jednotných zemědělských družstev (dále jen „podnik“), které mohou zřizovat družstva ke společnému provozování hospodářské činnosti trvalejšího rázu.

(2) Členy podniku jsou družstva, popřípadě též jiné socialistické organizace. Členem podniku nesmí být fyzická osoba.

(3) Podnik je samostatnou socialistickou právnickou osobou.

(4) Ustanovení zákona č. 53/1954 Sb., o lido- vých družstvech a o družstevních organiza- cích, se na podniky nevztahují. Na podniky se nevztahuje ani zákon č. 69/1958 Sb., o hospo- dářských vztazích mezi socialistickými orga- nizacemi; ministr zemědělství může však v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány stanovit, která jeho ustanovení pro podniky platí.

§ 34

Vznik společného družstevního podniku

(1) Ke zřízení podniku je třeba písemné smlouvy o jeho zřízení, schválené členskou schůzí každého zúčastněného družstva, a jde-li o jinou socialistickou organizaci, schvá- lené jejím nadřízeným orgánem. K platnosti usnesení členské schůze družstva, kterým se

schvaluje uzavření dohody o zřízení podniku nebo přistoupení do podniku, se vyžaduje přítomnosti dvou třetin družstevníků.

(2) K platnosti smlouvy o zřízení podniku (odstavec 1) je třeba schválení rady okresního národního výboru, jde-li o družstva se sídlem v různých okresech téhož kraje rady krajské- ho národního výboru a jde-li o družstva se sídlem v různých krajích rady krajského ná- rodního výboru, v jehož obvodu bude sídlo podniku.

§ 35

Název společného družstevního podniku

Název podniku musí být odvozen z činnosti podniku a musí obsahovat označení, že jde o společný podnik jednotných zemědělských družstev, a sídlo podniku.

§ 36

Hospodaření společného družstevního podniku

(1) Podnik hospodaří podle dlouhodobých a celoročních plánů a rozpočtu.

(2) Členové podniku jsou povinni přispívat k úhradě případných ztrát, vykázaných v roč- ních účetních výkazech podniku, jakož i k úhradě schodku zjištěného při jeho zru- šení, nejvýše však částkou, kterou stanoví prováděcí předpisy.

§ 37

Zrušení společného družstevního podniku

Podnik může být zrušen rozhodnutím orgá- nu, který dal souhlas k jeho zřízení (§ 34 odst. 2).

§ 38

(1) Předpisy k provedení ustanovení této části, zejména pokud jde o vznik, předmět podnikání, organizaci, řízení, práva a povin- nosti zúčastněných družstev, popřípadě jiných socialistických organizací, rozdělování vý- sledků hospodaření, zánik a likvidaci podniku a rozsah ručení členů za jeho závazky, vydá podle potřeby ministerstvo zemědělství v do- hodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány.

(2) Ministerstvo zemědělství může v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány upravit další způsoby družstevní spolupráce a její organizační formy; útvary podle této úpravy mohou být zřízeny jako samostatné právnické osoby.

Část osmá

Ochrana družstevního hospodaření a družstevního majetku

§ 39

(1) Je přední povinností družstevních orgánů vést družstevníky k socialistickému uvědomění ve všech vztazích týkajících se družstevního hospodaření, aby nedocházelo ke škodám na majetku v socialistickém družstevním vlastnictví a v družstevním užívání. K tomu slouží také morální a hmotná zainteresovanost družstevníka na výsledku jeho práce, na dodržování družstevní kázně, odpovědnost za způsobenou škodu a kárná opatření.

(2) Družstevníci jsou povinni chránit družstevní hospodářství a učinit vše, čeho je třeba k odvrácení hrožící škody nebo ke zmenšení škody již nastalé.

Náhrada škody

§ 40

(1) Způsobí-li družstevník z nedbalosti družstvu škodu v souvislosti s plněním členských povinností, je povinen ji nahradit podle tohoto zákona.

(2) Družstvo je povinno prokázat družstevníkovi zavinění, pokud dále není stanoveno jinak.

§ 41

(1) Způsobí-li družstevník škodu z nedbalosti, je povinen nahradit družstvu skutečnou škodu, nikoliv však to, co družstvu ušlo.

(2) Odpovídá-li družstvu za vzniklou škodu více družstevníků, určuje se výše náhrady škody pro každého zvlášť podle míry jeho zavinění. Při rozhodování o výši podílů jednotlivých družstevníků na náhradě není soud vázán návrhy účastníků.

(3) Výše náhrady nesmí přesáhnout u jednotlivého družstevníka částku rovnající se polovině jeho ročního příjmu z družstva za poslední rok před zjištěním škody.

(4) V odůvodněných případech může být výše náhrady škody určena nižší částkou než je skutečná škoda, popřípadě než je polovina ročního příjmu družstevníka z družstva za poslední rok před zjištěním škody, a při nepatrné míře zavinění může být náhrada škody prominuta.

(5) Při určení výše náhrady se přihlídně zejména k družstevníkovu poměru k práci a k družstevnímu vlastnictví, k jeho třídnímu původu, k míře zavinění, k společenskému významu škody, k osobním vlastnostem družstevníka a k jeho hospodářským poměrům.

§ 42

(1) Výši náhrady škody, která má být požadována, určuje a o snížení, popřípadě prominutí náhrady škody rozhoduje členská schůze. Jde-li o snížení nebo prominutí přesahující částku 500 Kčs, je třeba souhlasu výkonného orgánu okresního národního výboru.

(2) Uzná-li družstevník závazek nahradit škodu v určené výši písemně, uhradí družstvo svou pohledávku v mezích stanovených předpisy o exekuci na plat srážkou z pracovního příjmu družstevníka; jinak družstvo uplatní svůj nárok u soudu.

§ 43

(1) Byla-li družstevníkem z nedbalosti způsobená škoda spoluzaviněna také orgánem, funkcionářem nebo zástupcem družstva při výkonu jejich funkce, je družstevník povinen nahradit škodu v rozsahu odpovídajícím míře svého zavinění. Díl škody, který by takto nebyl družstevník povinen nahradit, uplatní družstvo proti tomu, kdo škodu spoluzavinil. Je-li jich více, řídí se jejich odpovědnost ustanovením § 41 odst. 2.

(2) Nebyla-li škoda způsobena z nedbalostí výlučně družstevníkem, neboť při ní spolupůsobila skutečnost, za kterou družstvo bez

svého zavinění odpovídá, je družstevník povinen nahradit škodu rovněž podle míry svého zavinění.

§ 44

Družstevník neodpovídá za škodu, kterou způsobí družstvu v krajní nouzi, aby odvrátil od sebe, svých spolupracovníků nebo od družstva nebezpečí přímo hrozící.

§ 45

(1) Převezme-li družstevník odpovědnost za hodnoty svěřené k vyúčtování zvláštní písemnou smlouvou, odpovídá za vzniklý schodek; této odpovědnosti se zproští zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že schodek vznikl zcela, popřípadě zčásti bez jeho zavinění.

(2) Zvláštní písemná smlouva může být uzavřena jen tehdy, vytvořilo-li družstvo družstevníku přiměřené pracovní podmínky. Tato smlouva může být podle pracovních podmínek omezena jen na určité hodnoty svěřené k vyúčtování.

(3) Družstevník, jemuž byly svěřeny hodnoty k vyúčtování zvláštní písemnou smlouvou, je povinen nahradit skutečnou škodu, pokud za ni odpovídá, v plné výši. Ustanovení § 41 odst. 3 a 4 v těchto případech neplatí. Náhradu škody může snížit pouze soud podle zásad stanovených v § 41 odst. 5.

(4) Nepřevezme-li družstevník odpovědnost za hodnoty svěřené k vyúčtování zvláštní písemnou smlouvou, odpovídá za škodu, pokud mu družstvo prokáže zavinění a jen v rozsahu § 41 odst. 3 a 4.

§ 46

Způsobí-li družstevník škodu úmyslně nebo v opilosti, odpovídá za ni podle občanského zákoníka. Je proto povinen nahradit nejen škodu skutečnou, nýbrž i to, co družstvu ušlo. Družstvo v tomto případě není oprávněno náhradu škody ani snížit ani prominout.

§ 47

Kárná opatření

(1) Družstevníci jsou povinni dodržovat družstevní kázeň.

(2) Družstevníku, který se dopustil kárného provinění hrubým nebo opětovným porušením družstevní kázně, může uložit příslušný družstevní orgán některé z kárných opatření, uvedených ve vzorových stanovách. Vedle tohoto kárného opatření nebo místo něho, připouští-li to stanovy, lze provinilému družstevníkovi zcela nebo zčásti odepřít výhody poskytované ze sociálního nebo kulturního fondu, nejde-li o dávky, které družstvo podle vzorových stanov nebo jiných předpisů poskytovat musí.

(3) Případy drobného rozkrádání a jiného úmyslného poškozování družstevního majetku mohou být stíhány jako kárná provinění za podmínek stanovených zákonem č. 24/1957 Sb., o kárném (disciplinárním) stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví.

(4) Řízení podle odstavců 2 a 3 provádí představenstvo, a jde-li o člena představenstva nebo revizní komise, členská schůze.

Část devátá

Vztahy mezi družstvy a státem

§ 48

(1) Socialistické družstevní zemědělství tvoří nedílnou součást naší socialistické hospodářské soustavy.

(2) Družstva přizpůsobí potřebám plánového rozvoje národního hospodářství svou výrobně hospodářskou činnost, vyjádřenou v jejich plánech, a jsou povinna plně využívat svých přírodních, materiálových a finančních zdrojů k rozšíření reprodukci své výroby a k stálému zvyšování a zlevňování zemědělské výroby.

(3) Družstva zajišťují výrobou a dodávkami zemědělských výrobků stále hojnější zásobování pracujících potravinami a průmyslu surovinami.

(4) Družstva plní přednostně závazky vůči státu, zejména dodávky, daně, poplatky, úvěrové závazky a pojistné.

§ 49

(1) Výstavba socialismu na vesnici, zejména budování, upevňování a další rozvoj družstev

na podkladě všestranného rozvoje jejich zemědělské výroby a zvyšování odborných znalostí a politického uvědomění jejich členů, je dilem družstevních rolníků, které se uskutečňuje při každodenní pomoci dělnické třídy a při organizační a výchovné činnosti socialistického státu a jeho orgánů.

(2) Stát poskytuje družstvům a jejich podnikům všestrannou pomoc v zájmu jejich upevňování, socialistického rozvoje, trvalého rozmachu jejich výroby podle potřeb národního hospodářství a dokonalejšího spojování jejich zájmů se zájmy celku.

§ 50

Státní orgány zajišťují jednotnou úpravu základních otázek a v souladu se zásadou družstevní demokracie aktivní a iniciativní účast družstevníků na řízení a správě jejich družstva a všeho družstevního hnutí podle jeho místních podmínek v rámci právního řádu.

§ 51

(1) Základní metodou vedení družstev státními orgány je metoda přesvědčování spojená s morálními a hmotnými podněty.

(2) Národní výbory a jejich výkonné orgány nemohou nahradit pravomoc družstevních orgánů ani nemohou disponovat za ně s majetkem družstva; mohou ukládat družstvům a družstevníkům jen takové povinnosti, které vyplývají z právních předpisů.

§ 52

Státní orgány usměrňují hospodářský rozvoj družstev na podkladě rozborů jejich hospodaření ekonomicky účinnými opatřeními, zejména při určování plánovaných výrobních a dodávkových úkolů, při financování, investiční výstavbě a materiálně technickém zásobování, jakož i různými ekonomickými a morálními podněty povzbuzujícími zájem družstva a družstevníků na rozvoji výroby družstva.

§ 53

Státní orgány a organizace poskytují družstvům všestrannou a konkrétní pomoc svými

odborníky, zejména při řízení a správě družstva jeho orgány, při plánování, organizaci práce a při rozvíjení velkovýroby.

§ 54

Konference a aktivity a celostátní sjezd družstev

Za účelem prohloubení účasti družstevníků na správě družstva a při řízení všeho družstevního hnutí a za účelem projednání hospodářské činnosti družstev, jejich výsledků a důležitých otázek družstevního hnutí

- a) rady okresních národních výborů svolávají okresní konference družstev, ekonomické konference, konference pěstitelské a chovatelské a podobné aktivity;
- b) ministerstvo zemědělství může svolat celostátní ekonomické pěstitelské a chovatelské konference a podobné aktivity;
- c) vláda svolává celostátní sjezd družstev, který vyjadřuje demokraticky projevenou vůli všech družstev a jemuž přísluší jednat o návrzích vzorových stanov, jejich doplňků a změn, projednávat zásadní otázky rozvoje hospodářské činnosti družstev a jednat o návrzích důležitých právních předpisů, které mu byly předloženy.

§ 55

Dohled na činnost družstva

(1) Státní orgány dohlíží na činnost družstev v zájmu rozvíjení družstevního hospodářství a výroby, odstraňování nedostatků, prohlubování družstevní demokracie a upevňování socialistické zákonnosti. Činí tak zejména:

- a) uplatňováním metody přesvědčování při bezprostředním styku s družstvy, s jejich funkcionáři a družstevníky;
- b) schvalováním stanov a jejich doplňků a změn, dlouhodobých a celoročních plánů družstva, účetních závěrek, jakož i schvalováním jiných důležitých usnesení o opatřeních družstva, která podle platných předpisů vyžadují ke své platnosti schválení;

c) udílením předchozího souhlasu k opatřením, u nichž jej vyžaduje příslušný předpis;

d) přezkoumáváním důležitých dokumentů družstva dodatečně po jejich schválení družstevním orgánem.

(2) Kontrolní a dozorní oprávnění zvláštních orgánů zůstávají nedotčena.

§ 56

Náprava vadného usnesení nebo opatření

(1) Výkonné orgány národních výborů sledují, zda usnesení a opatření členské schůze nebo představenstva a opatření předsedy jsou v souladu s právními předpisy, stanovami a hospodářskými potřebami družstva. Shledají-li, že usnesení nebo opatření orgánů družstva je vadné, pokusí se přesvědčit družstvo, aby zjednálo nápravu.

(2) Výkonný orgán okresního národního výboru zastaví výkon usnesení nebo opatření orgánů družstva, které je v rozporu s právními předpisy nebo stanovami, s náležitým odůvodněním, nebylo-li možno zjednat nápravu podle odstavce 1. Družstvo je oprávněno proti takovému rozhodnutí výkonného orgánu okresního národního výboru podat odvolání podle předpisů o správním řízení.

Část desátá

Zánik družstva

§ 57

(1) Družstvo může zaniknout, ztratí-li trvale možnost hospodařit pro ztrátu půdní základny.

(2) K zániku družstva je třeba souhlasu rady okresního národního výboru.

(3) Podrobnosti stanoví ministerstvo zemědělství v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány.

Část jedenáctá

Majetkové vypořádání mezi družstevníkem a družstvem při zániku členství

§ 58

(1) S družstevníky, kteří z družstva vystoupili nebo byli vyloučeni, jakož i s dědici ze-

mřelého družstevníka, kteří se nestali jeho členy, provede družstvo vyúčtování a vypořádání všech vzájemných nároků.

(2) Toto vyúčtování a vypořádání musí být provedeno do jednoho měsíce poté, co členská schůze schválila celoroční uzávěrku za uplynulý rok, v němž členství zaniklo, nejpozději však do 1. dubna následujícího roku.

(3) Vrácení pozemků, popřípadě přidělení pozemků náhradních, vrácení hospodářských budov, živého a mrtvého inventáře, popřípadě přiměřeného množství osiva, sadby a krmiv, se však provede po sklizni tak, aby vystoupivší nebo vyloučený družstevník mohl provést včas polní práce.

§ 59

(1) Družstevník neodpovídá za závazky družstva.

(2) Vystoupivší družstevník, pokud nevstupuje současně do jiného družstva, a družstevník vyloučený, je povinen vrátit družstvu to, oč dostal v posledních třech letech svého členství v družstvu vyplaceno na odměnách za odpracované pracovní jednotky více, než kolik by mu patřilo podle skutečně dosažených výsledků společného hospodaření bez výhod a úlev, jimiž se odměna za pracovní jednotku zvýšila.

§ 60

Podrobné předpisy k provedení §§ 58 a 59, zejména pokud jde o vyúčtování, rozsah a způsob vrácení výrobních prostředků a hospodářských budov družstevníku, který současně vstupuje do jiného družstva, vydá ministerstvo zemědělství po dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány.

Část dvanáctá

Ustanovení závěrečná

§ 61

(1) Ministerstvo zemědělství v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány může vydat předpisy k provedení tohoto zákona.

(2) Ministerstvo zemědělství může stanovit, že se družstva místo do podnikového rejstříku zapisují do seznamu vedeného výkonným orgánem okresního národního výboru a že se do tohoto seznamu zapisují též společné družstevní podniky a jiné útvary zřízené jako samostatné právnické osoby podle části sedmé, jakož i upravit vedení seznamu.

§ 62

(1) Zrušují se všechny předpisy, které odporují tomuto zákonu; zejména se zrušují zákon č. 69/1949 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, a nařízení ministra zemědělství č. 75/1949 Sb., kterým se provádí zákon o jednotných zemědělských družstvech.

(2) Zvláštní předpisy o úpravě financování a úvěrování bytové výstavby družstev, platebního a zúčtovacího styku, pokladních operací, fakturování a placení, kontrol prováděných peněžními ústavy a o důsledcích porušení finanční kázně nejsou dotčeny.

§ 63

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne 1. října 1959; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Štrougal v. r.

50

Zákon

ze dne 9. července 1959

o zemědělské dani

Národní shromáždění Republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

V úsilí o rozvoj socialistické zemědělské velkovýroby má zemědělská daň významné poslání. Úkolem nové úpravy zemědělské daně je napomáhat k tomu, aby důchody družstev a družstevníků byly v souladu se zásadou odměňování podle práce a aby byly odstraňovány neodůvodněné rozdíly v důchodech jednotných zemědělských družstev a družstevníků, způsobené vlivem odlišných přírodních a ekonomických podmínek. Současně má aktivně působit na rozvoj socialistické zemědělské výroby a její hospodárnosti na základě prohlubování socialistických výrobních vztahů v zemědělství a rozvíjení tvůrčí účasti pracovníků v zemědělství na řízení zemědělské výroby. Zemědělská daň má upevňovat a posilovat zájem jednotných zemědělských družstev na dlouhodobém rozvoji a na rozšiřování vlastních prostředků, zejména nedělitelných fondů. Nová úprava zemědělské daně má ještě více zainteresovat místní a okresní národní výbory, aby aktivně pomáhaly jednotným zemědělským družstvům rozvíjet výrobu a hospodárnost.

Oddíl I

Daňová povinnost

§ 2

Zemědělské dani podléhají jednotná zemědělská družstva a fyzické osoby (dále jen „ostatní poplatníci“), a to z příjmů ze zemědělské výroby provozované na vlastní nebo společný účet. Přitom nerozhoduje, provozuje-li se zemědělská výroba na půdě vlastní, najaté či převzaté do obhospodařování na podkladě jiného právního poměru.

§ 3

Osvobození od daně

Od daně jsou osvobozeni členové jednotných zemědělských družstev, a to jak z příjmů, které dostávají v penězích nebo naturáliích od družstva podle odpracovaných jednotek, tak z příjmů dosažených provozováním záhumného hospodářství.

§ 4

Základ daně

Základem daně je dani podrobený příjem (§§ 7 a 12) dosažený v roce rozhodném pro zdanění.

§ 5

Zdaňovací období

Daň se vyměřuje

- a) u jednotných zemědělských družstev za každý kalendářní rok po jeho uplynutí
- b) u ostatních poplatníků na každý kalendářní rok podle stavu k 1. lednu.

Oddíl II

Vyměření a placení daně u jednotných zemědělských družstev

§ 6

U jednotných zemědělských družstev se rozumí zemědělskou výrobou každá činnost družstvem vykonávaná.

§ 7

Dani podrobený příjem

(1) Dani podrobeným příjmem jsou skutečně dosažené celkové hrubé peněžní příjmy z rostlinné a živočišné výroby, z provozování pomocných hospodářských odvětví a přidružené výroby, příjmy za práce a služby a hodnota naturálií rozdělovaných na pracovní jednotky. Od hrubých peněžních příjmů a od hodnoty naturálií se odečtou částky uložené do nedělitelného fondu.

(2) Podkladem pro určení dani podrobeného příjmu je roční výkaz jednotného zemědělského družstva.

§ 8

Sazba daně

(1) Sazba daně činí v oblasti

horské	1 %
bramborářsko-ovesné	1,5 %
bramborářské	3 %
řepařské	7 %
kukuřičné	6 %.

(2) Rada okresního národního výboru může po projednání s radou místního národního výboru snížit nebo zvýšit sazbu daně v oblasti bramborářské, řepařské a kukuřičné až o 1 %, v oblasti řepařské a kukuřičné ve výjimečných případech až o 2 %, a to z důvodů, které nejsou dostatečně vyjádřeny zařazením půdy do výrobní oblasti.

§ 9

Snížení daně

(1) Daň vyměřenou podle § 8 sníží výkonný orgán okresního národního výboru po projednání s výkonným orgánem místního národního výboru družstvům, která uloží do nedělitelného fondu částku převyšující 12 %, po případě družstvům hospodařícím v horších výrobních podmínkách, ekonomicky slabším družstvům a nově založeným družstvům, která uloží do nedělitelného fondu částku převyšující 10 % hrubých peněžních příjmů. Vyměřená daň se sníží o 10 %—50 % částek uložených do nedělitelného fondu nad stanovenou hranici.

(2) Výkonný orgán okresního národního výboru může po projednání s výkonným orgánem místního národního výboru snížit daň

- a) družstvům v pohraničních okresech, jestliže pro nedostatek pracovních sil dosahují podprůměrných hospodářských výsledků;
- b) družstvům nově založeným a družstvům, která nejsou ještě hospodářsky a finančně upevněna.

(3) Snížení podle odstavce 1 spolu se snížením podle odstavce 2 může činit nejvýše polovinu vyměřené daně.

(4) Podmínkou pro snížení daně podle odstavců 1 a 2 je, aby jednotné zemědělské družstvo mělo v pořádku účetní evidenci a aby dodržovalo základní ustanovení družstevních stanov, zejména pokud jde o hospodaření na záhumenku.

§ 10

Placení daně

(1) Jednotné zemědělské družstvo je povinno platit zálohy na daň za běžný rok, a to

z prozatímní roční povinnosti 20 % vždy nejpozději do 31. března, 30 % do 31. července a 50 % do 30. listopadu běžného roku.

(2) Prozatímní roční daňovou povinnost stanoví výkonný orgán okresního národního výboru podle celoročního výrobního plánu družstva. Družstvům, která začnou hospodařit společně během roku, může výkonný orgán okresního národního výboru určit zálohy na daň s přihlédnutím k očekávaným příjmům a k ostatním poměrům rozhodným pro vyměření daně.

(3) Jednotné zemědělské družstvo je povinno samo si daň vypočítat a zaplatit ji příslušnému národnímu výboru do 31. března po uplynutí roku, za který se daň vyměřuje.

(4) Zvýšení daně podle § 20 odst. 2 je splatné do 15 dnů po doručení platebního výměru.

Vyměření a placení daně u ostatních poplatníků

§ 11

Zemědělskou výrobou se rozumí veškerá činnost související s obděláváním pozemků věnovaných zemědělství, lesnictví a rybníkářství a patří k ní základní zemědělská činnost, tj. rostlinná a živočišná výroba a dále příležitostná činnost a vedlejší výroba, pokud souvisí se základní zemědělskou činností.

Dani podrobený příjem

§ 12

(1) Dani podrobený příjem se vypočítává s výjimkou uvedenou v odstavci 2 podle průměrných norem výnosnosti připadajících na 1 ha zemědělské půdy a podle celkové výměry všech pozemků způsobilých k zemědělskému obdělávání.

(2) Dani podrobený příjem z pozemků věnovaných pěstování zvláštních kultur (plodin) a z některých odvětví specializované živočišné výroby se však vypočítává podle skutečně dosažených peněžních i naturálních příjmů. Dru-

hy zvláštních kultur a odvětví specializované živočišné výroby stanoví ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem zemědělství.

(3) Průměrné normy výnosnosti stanoví vláda na návrh ministrů financí a zemědělství.

§ 13

(1) Pro stanovení dani podrobeného příjmu podle průměrných norem výnosnosti je rozhodná celková výměra všech pozemků způsobilých k zemědělskému obdělávání podle stavu k 1. lednu roku, na který se daň vyměřuje, s výjimkou pozemků věnovaných pěstování zvláštních kultur.

(2) Pro stanovení dani podrobeného příjmu ze zvláštních kultur a odvětví specializované živočišné výroby (§ 12 odst. 2) je rozhodný skutečně dosažený příjem v kalendářním roce, který předchází roku, na který se daň vyměřuje.

(3) Základem daně je součet příjmů stanovených podle odstavců 1 a 2.

§ 14

Výkonný orgán okresního národního výboru může po projednání s výkonným orgánem místního národního výboru

a) zvýšit dani podrobený příjem vypočítaný podle průměrných norem výnosnosti až o 100 procent s přihlédnutím k mimořádným příjmům poplatníka, zejména k příjmům z příležitostné činnosti a vedlejší výroby,

b) snížit dani podrobený příjem vypočítaný podle průměrných norem výnosnosti u drobných zemědělců až o polovinu, vyžadují-li to místní poměry, zejména v horské a bramborářsko-ovesné oblasti.

§ 15

Sazba daně

(1) Zemědělská daň činí:

při základu daně

nad Kčs do Kčs

4 000

5 %

4 000

8 000

200 Kčs a 7 % ze základu přesahujícího 4 000 Kčs

8 000

12 000

480 Kčs a 10 % ze základu přesahujícího 8 000 Kčs

12 000

20 000

880 Kčs a 15 % ze základu přesahujícího 12 000 Kčs

20 000

30 000

2 080 Kčs a 22 % ze základu přesahujícího 20 000 Kčs

30 000

4 280 Kčs a 30 % ze základu přesahujícího 30 000 Kčs.

(2) Daň se nevyměří, činí-li po zvýšení nebo snížení (§ 16) méně než 20 Kčs.

§ 16

Zvýšení a snížení daně

(1) Poplatníkům, kteří nemají nezletilé děti, se vyměřená daň zvýší o 10 %.

(2) Poplatníkům s dvěma nezletilými dětmi se sníží vyměřená daň o 15 %, s třemi dětmi o 30 % a se čtyřmi nebo více dětmi o 45 %, vždy však nejvýše o 1 200 Kčs. Daň se sníží, jen nebyla-li poplatníku z téhož důvodu snížena jiná daň.

§ 17

Daně prosté minimum

Poplatníkům, kteří jsou odkázáni svou výživou a výživou své rodiny výhradně na příjem ze zemědělské výroby, se daň nevyměří, nepřesahuje-li základ daně 3 000 Kčs.

§ 18

(1) Stane-li se poplatník během roku členem jednotného zemědělského družstva, odepíše se mu splátky daně (§ 19 odst. 1), pokud ke dni vstupu do družstva nebyly splatné.

(2) Vystoupí-li během roku člen z jednotného zemědělského družstva nebo byl-li z něho vyloučen, vyměří se mu daň na tento rok z daní podrobného příjmu připadajícího na celkovou výměru pozemků, které mu byly jednotným zemědělským družstvem přiděleny.

§ 19

Placení daně

(1) Poplatníci jsou povinni si daň vypočítat sami a zaplatit ji příslušnému národnímu výboru ve splátkách, a to 20 % daně vždy nejpozději do 31. března, 30 % do 31. července a 50 % daně do 30. listopadu běžného roku.

Nečiní-li daň více než 100 Kčs, je poplatník povinen zaplatit celou daň do 31. března běžného roku.

(2) Byl-li poplatník vyrozuměn vyložením předpisného seznamu o vyměření daně, je povinen zaplatit splátky na daň podle toho, jak mu byla daň vyměřena.

(3) Zvýšení daně podle § 20 odst. 2 a rozdíl ve vyměřené dani připadající na zvýšení základu daně podle § 14 je splatné do 45 dnů ode dne vyložení předpisného seznamu.

Oddíl III

Společná ustanovení

§ 20

Přiznání

(1) Každý, kdo je povinen platit zemědělskou daň, je povinen podat každoročně do konce února příslušnému výkonnému orgánu okresního národního výboru přiznání o všech okolnostech rozhodných pro vyměření daně. Mimo to je povinen podat přiznání každý, koho výkonný orgán okresního národního výboru k podání přiznání vyzve.

(2) Nepodá-li poplatník přiznání včas, může mu být daň zvýšena až o 10 %.

§ 21

Začne-li nebo přestane-li poplatník vykonávat činnost podrobenou této dani (§§ 6 a 11), je povinen oznámit to do 15 dnů výkonému orgánu okresního národního výboru.

§ 22

Vyrozumění o předpisu daně

(1) O stanovení prozatímní daňové povinnosti a o vyměření daně vyrozumí výkonný orgán okresního národního výboru jednotlivá zemědělská družstva platebním výměrem. Ostatní poplatníky bydlící v obvodě téhož místního národního výboru vyrozumí o vyměření daně hromadně předpisným seznamem prostřednictvím výkonného orgánu místního národního výboru.

(2) Předpisný seznam vyloží místní národní výbor do 7 dnů po dojití k veřejnému nahlédnutí po dobu 30 dnů.

§ 23

Kontrola daně

(1) Výkonné orgány národních výborů prověrují včasnost, správnost a úplnost placení daně a správnost a úplnost daňových přiznání.

(2) Poplatníci jsou oprávněni a povinni při kontrole spolupůsobit, poskytnout výkonným orgánům provádějícím kontrolu vysvětlení a důkazní prostředky, předložit písemnosti a pomůcky týkající se skutečností rozhodných pro vyměření daně a učinit vše, co je k usnadnění a urychlení kontroly potřebné.

§ 24

Odvolání

Proti stanovení prozatímní daňové povinnosti nebo proti vyměření daně je možno se odvolat u výkonného orgánu okresního národního výboru do 15 dnů po doručení platebního

výměru anebo do 45 dnů ode dne vyložení předpisného seznamu k veřejnému nahlédnutí.

§ 25

Penále

Nebyla-li daň (záloha na daň) zaplácena včas, je poplatník povinen zaplatit penále ve výši 5 % nedoplatků daně s příslušenstvím, zjištěných ke dni 31. března, 31. července a 30. listopadu.

§ 26

Promlčení

(1) Daň nelze vyměřit a vymáhat po uplynutí tří let od konce kalendářního roku, v němž byl poplatník povinen podat přiznání k dani.

(2) Je-li proveden úkon k vyměření nebo vymáhání daně, běží promlčecí lhůta znovu od konce kalendářního roku, v němž byl poplatník o tomto úkonu zpraven.

Oddíl IV

Závěrečná ustanovení

§ 27

(1) Zemědělská daň je počínaje rokem 1961 rozpočtovým příjmem místních a okresních národních výborů.

(2) Okresní národní výbor může se souhlasem krajského národního výboru přenést správu zemědělské daně na místní národní výbor.

§ 28

Zmocnění

(1) Vláda může

1. podle potřeby upravovat procento snížení nebo zvýšení sazby daně podle § 8 odst. 2;
2. poskytnout úlevu od daně pro jednotlivá zemědělská družstva, pro poplatníky určitých oblastí, popřípadě pro některé jiné skupiny poplatníků a poskytnout úlevy pro škody způsobené živelními pohromami.

(2) Ministerstvo financí

1. může učinit opatření k zamezení nesrovnalostí a tvrdostí, které by mohly vzniknout z tohoto zákona;

2. upraví řízení ve věcech této daně;

3. vydá předpisy potřebné k provedení tohoto zákona.

(3) Ministr zemědělství se zmocňuje, aby v dohodě s ministrem financí stanovil výrobní oblasti a zařazoval do nich jednotlivé obce.

§ 29

Počínaje rokem 1960 se zrušuje zákon č. 77/1952 Sb., o zemědělské dani, ve znění právních předpisů jej měnících a doplňujících, a předpisy podle něho vydané.

§ 30

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne vyhlášení a platí pro zemědělskou daň počínaje rokem 1960; provede jej ministr financí v dohodě s ministrem zemědělství a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Đuriš v. r.

Štrougal v. r.

51

Zákon

ze dne 9. července 1959

o výkupu zemědělských výrobků

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

(1) K zabezpečení trvalého růstu životní úrovně pracujících soustavným zvyšováním efektivity zemědělské výroby zavádí se, počínaje rokem 1960, systém výkupu zemědělských výrobků spočívající na zásadě jednoty řízení zemědělské výroby a výkupu zemědělských výrobků, na zásadě nejširšího uplatnění smluvních vztahů mezi zemědělskými závody a výkupními organizacemi a na zásadě jednotných výkupních cen za zemědělské výrobky dodané státu.

(2) Účelem tohoto systému výkupu je zabezpečit pro státní fondy zemědělské výroby v množství odpovídajícím potřebám rozvoje národního hospodářství a zároveň přispět k upevnění socialistických výrobních vztahů v zemědělství a tím k dalšímu rychlému rozvoji socialistické zemědělské velkovýroby, jakož i posílit iniciativu a zájem jednotlivých zemědělských družstev a ostatních zemědělských závodů na zvýšení intenzity zemědělské výroby, na maximálním využití zemědělského půdního fondu, na zvyšování produktivity práce a na snižování nákladů zemědělské výroby.

§ 2

(1) Hlavní úkoly v zemědělské výrobě a ve výkupu zemědělských výrobků stanoví státní plán rozvoje národního hospodářství.

(2) Základní povinností zemědělských závodů státního socialistického sektoru, jednotlivých zemědělských družstev a jednotlivě hospodařících rolníků je plnit úkoly stanovené plánem a soustavně zvyšovat produkci zemědělských výrobků pro zásobování národního hospodářství potravinami a surovinami vyráběnými v zemědělství.

(3) Při plnění těchto úkolů poskytuje stát zemědělským závodům všestrannou pomoc a podporuje rozvoj socialistické zemědělské velkovýroby zejména zvýhodněnými dodávkami mechanizačních prostředků, stavebních hmot, strojených hnojiv a jiných materiálových prostředků, poskytováním úvěrů a popřípadě i poskytováním přímé finanční podpory.

§ 3

(1) Zemědělskou výrobu a výkup všech zemědělských výrobků ústředně organizuje a řídí ministerstvo zemědělství a ve svých obvodech národní výbory a jejich výkonné orgány.

(2) Výkup jednotlivých druhů zemědělských výrobků organizují ústřední úřady a orgány, v jejichž oboru působnosti se tyto druhy zemědělských výrobků zpracovávají nebo dále prodávají; výkup provádějí prostřednictvím svých podniků a organizací, které ministerstvo zemědělství v dohodě s nimi touto činností pověří (dále jen „výkupní organizace“).

§ 4

(1) Ministr zemědělství po dohodě s ústředními úřady a orgány, jimž jsou podřízeny výkupní organizace, a s radami krajských národních výborů určí pro jednotlivé kraje úkoly ve výrobě a výkupu těch druhů zemědělských výrobků, které stanoví státní plán rozvoje národního hospodářství, popřípadě úkoly ve výkupu dalších druhů zemědělských výrobků důležitých pro uspokojení potřeb národního hospodářství (dále jen „hlavní druhy zemědělských výrobků“).

(2) Po dohodě s ústředními úřady a orgány, jimž jsou podřízeny výkupní organizace, oznamuje ministerstvo zemědělství výkonným orgánům krajských národních výborů, v jakém rozsahu budou výkupní organizace v jednotlivých krajích vykupovat ostatní druhy zemědělských výrobků.

§ 5

Krajský národní výbor určí úkoly ve výrobě a ve výkupu hlavních druhů zemědělských výrobků zemědělským závodům státního socialistického sektoru, které přímo řídí, a jednotlivým okresům; přitom může podle výrobních podmínek jednotlivých okresů rozšířit úkoly ve výkupu hlavních druhů zemědělských výrobků na další zemědělské výrobky, a to podle zásad stanovených ministerstvem zemědělství.

§ 6

Úkoly ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků stanovené okrese projedná výkonný orgán okresního národního výboru za účasti zástupců místních národních výborů s funkcionáři jednotných zemědělských družstev v okrese. Po tomto jednání určí okresní národní výbor

- a) celkový úkol ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků pro jednotná zemědělská družstva v okrese; přitom vychází z celkové výměry zemědělské půdy družstev včetně záhumenků,
- b) celkové úkoly ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků pro jednotlivě hospodařící rolníky a ostatní držitele zemědělské půdy (dále jen „jednotlivě hospodařící rolníci“) podle jednotlivých obcí,
- c) jmenovitý úkol ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků pro každý zemědělský závod státního socialistického sektoru přímo řízený okresním nebo místním národním výborem.

§ 7

Výkonné orgány okresních národních výborů a výkupní organizace pomáhají jednotným zemědělským družstvům při vypracování dlouhodobých a ročních výrobních plánů. Tyto plány musí zabezpečovat splnění úkolů ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků připadajících na jednotná zemědělská družstva v okrese [§ 6 písm. a)].

§ 8

Státní statky a ostatní zemědělské závody nebo jiné organizace státního socialistického sektoru dodávají zemědělské výrobky výkupním organizacím na základě hospodářských smluv.

§ 9

(1) Jednotná zemědělská družstva uzavírají v souladu se svými výrobními plány s výkup-

ními organizacemi dlouhodobé smlouvy o dodávce jednotlivých druhů zemědělských výrobků a roční smlouvy o dodávce zemědělských výrobků.

(2) Odmítne-li jednotné zemědělské družstvo bez vážného důvodu uzavřít s výkupní organizací roční smlouvu o dodávce některého z hlavních druhů zemědělských výrobků, uloží mu výkonný orgán okresního národního výboru dodávkový úkol tohoto druhu zemědělských výrobků výměrem.

§ 10

(1) Jednotlivě hospodařícím rolníkům stanoví výkonný orgán místního národního výboru dodávkové úkoly hlavních druhů zemědělských výrobků výměrem, a to tak, aby celkový úkol ve výrobě a v dodávkách hlavních druhů zemědělských výrobků připadající na jednotlivě hospodařící rolníky v obci [§ 6 písm. b)] byl splněn; přitom přihlíží k velikosti zemědělského závodu, k jeho výrobním možnostem a k sociálním poměrům rolníka.

(2) Jednotlivě hospodařící rolníci jsou povinni dodat zemědělské výrobky výkupním organizacím do výkupního místa v družích, v množství a ve lhůtách stanovených výměrem.

(3) Zemědělské výrobky, u nichž dodávkový úkol nebyl stanoven, dodávají jednotlivě hospodařící rolníci výkupním organizacím na podkladě smluv.

§ 11

Drobným držitelům zemědělské půdy o výměře do 0,5 ha a členům jednotných zemědělských družstev výkonné orgány národních výborů výrobní a dodávkové úkoly nestanoví.

§ 12

(1) Dojde-li mezi výkupní organizací a jednotným zemědělským družstvem ke sporu ze smlouvy o dodávce zemědělských výrobků, rozhodne výkonný orgán okresního národního výboru; dojde-li k takovému sporu mezi výkupní organizací a jednotlivě hospodařícím

rolníkem, rozhodne výkonný orgán místního národního výboru. Příslušné jsou výkonné orgány národních výborů, v jejichž obvodu je sídlo zemědělského závodu. Působnost orgánů, jimž podle zvláštních předpisů přísluší podávat závazné posudky o jakosti zemědělských výrobků, není tímto ustanovením dotčena.

(2) Nemůže-li jednotné zemědělské družstvo nebo jednotlivě hospodařící rolník bez svého zavinění dostát závazku ze smlouvy o dodávce zemědělských výrobků, může výkonný orgán okresního národního výboru nebo, jde-li o jednotlivě hospodařícího rolníka, výkonný orgán místního národního výboru, na jeho žádost závazek změnit nebo přiměřeně snížit anebo prominout.

§ 13

Výkupní organizace vykupují zemědělské výrobky za ceny, které podle zvláštních předpisů stanoví vláda nebo orgán jí k tomu zmocněný.

§ 14

Vyžadují-li to potřeby národního hospodářství, může vláda stanovit povinnost prodat státu celé vyrobené množství některých zemědělských výrobků.

§ 15

(1) Ministerstvo zemědělství vydá v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány bližší předpisy k provedení tohoto zákona, v nichž zejména upraví postup při uzavírání smluv o dodávce zemědělských výrobků a při stanovení dodávkových úkolů jednotlivě hospodařícím rolníkům a stanoví, za jakých podmínek mohou zemědělské závody prodávat zemědělské výrobky přímo spotřebitelům.

(2) Ministerstvo zemědělství učiní potřebná opatření k přechodu na výkupní systém podle tohoto zákona; přitom může zejména povolovat výjimky z dosavadních předpisů o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků a upravit způsob vypořádání nesplněných povinných dodávek.

§ 16

Zrušují se

1. zákon č. 56/1952 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků,

2. vládní nařízení č. 18/1952 Sb., kterým se zřizuje ministerstvo výkupu,

3. vládní nařízení č. 44/1953 Sb., o volném prodeji zemědělských výrobků a o zemědělských trzích,

4. vládní nařízení č. 49/1957 Sb., o výkupu zemědělských výrobků.

§ 17

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne 1. ledna 1960, s výjimkou ustanovení § 15 odst. 2, které nabývá účinnosti ode dne vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Štrougal v. r.

